

וּטְפָשׁוּתָא דְטְפָשׁוּתָא דָא, וְעַל דָא הָמָה לָהֶם, וְלֹא לְאַחֲרֵינִין. וּמָה דַעְתָּא דְלַהוּן. פִּי מַקְרָה בְּנֵי הָאָדָם וּמַקְרָה הִבְהֵמָה וּמַקְרָה אֶחָד לְכֻלָּם וְגו'. תִּפְּח רוחָם שֶׁל אוֹתָן בְּהֵמוֹת, אוֹתָם טְפָשִׁים אוֹ מַחֲסָרִי אֲמוּנָה. אוֹי לָהֶם! אוֹי לְנַפְשָׁם! טוֹב לָהֶם שֶׁלֹא יִבֹּאוּ לְעוֹלָם!

וּמָה הַשִּׁיבָם שְׁלֵמָה עַל זֶה? הַפְסוּק אַחֲרָיו, וְאָמַר, וּמִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֵלָה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הִבְהֵמָה הַיִּרְדָּת הִיא לְמַטָּה לְאַרְץ. מִי יוֹדֵעַ בְּאוֹתָם טְפָשִׁים שֶׁלֹא יוֹדְעִים בְּכָבוֹד הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן וְלֹא מְסַתְּפָלִים בַּתּוֹרָה, רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֵלָה הִיא לְמַעַלָּה, לְמָקוֹם עֲלִיּוֹן, לְמָקוֹם נִכְבָּד, לְמָקוֹם קְדוֹשׁ, לַהוּזוֹן מֵאוֹר עֲלִיּוֹן, מֵאוֹר הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ, לַהֲיוֹת צָרוּר בְּצִרוּר הַחַיִּים, וְנִמְצָא לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ עוֹלָה תְּמִימָה, וְזוֹהִי הָעֵלָה הִיא לְמַעַלָּה.

וְרוּחַ הִבְהֵמָה הַיִּרְדָּת הִיא לְמַטָּה לְאַרְץ, וְלֹא לְאוֹתוֹ מָקוֹם שְׁהִיָּה כָּל אָדָם, שֶׁכְּתוּב בּו' (בְּרֵאשִׁית ט) בְּצֻלָּם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וְכְתוּב (מְשִׁלִּי ב) גֵּר ה' נִשְׁמַת אָדָם. אֵיךְ אוֹמְרִים אוֹתָם טְפָשִׁים שְׂאִינָם מִבְּנֵי הָאֲמוּנָה, וְרוּחַ אֶחָד לְכֻלָּם (קֹהֶלֶת א) תִּפְּח רוחָם! עֲלִיָּהֶם כְּתוּב (תְּהִלִּים לה) יִהְיוּ כְּמוֹץ לְפָנֵי רוּחַ וּמִלֵּאף ה' דּוֹחָה. אֵלֶּה יִשְׁאָרוּ בְּגִיהֶנֶם לְאוֹתָן דְּרָגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת, וְלֹא יַעֲלוּ לְדוּרֵי דוֹרוֹת. עֲלִיָּהֶם כְּתוּב (שֵׁם קד) יִתְּמוּ חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ. אֲתוּ רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא, וְנִשְׁקוּ רִישֵׁיהֶם, אָמְרוּ וּמָה כָּל כֶּף הָוָה עֹמֵךְ וְלֹא יִדְעָנָא, זָכָא הֵאִי שַׁעְתָּא דְאַעֲרַעְנָא בָּךְ. (דף קנ"ח ע"א).

עוֹד אָמַר, וְכִי עַל זֶה בְּלִבְד תְּמָה שְׁלֵמָה, וְהָרִי בְּמָקוֹם אַחֵר אָמַר

בְּדַעְתָּא דְטְפָשׁוּתָא דָא, וְעַל דָא הָמָה לָהֶם, וְלֹא לְאַחֲרֵינִין. וּמָה דַעְתָּא דְלַהוּן. פִּי מַקְרָה בְּנֵי הָאָדָם וּמַקְרָה הִבְהֵמָה וּמַקְרָה אֶחָד לְכֻלָּם וְגו'. תִּפְּח רוחֵיהוֹן דְּאִינוֹן בְּעִירִי. אִינוֹן טְפָשָׁאִי. אִינוֹן מַחֲסָרִי מְהִימְנוּתָא. וְוִי לֹוֹן וְוִי לְנַפְשֵׁיהוּ. טב לָהֶו דְּלֹא יִיתוֹן לְעֵלְמָא.

וּמָה אֲתִיב לֹוֹן שְׁלֵמָה עַל דָא. קָרָא אַבְתָּרִיָּה, וְאָמַר, וּמִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הִבְהֵמָה הַיִּרְדָּת הִיא לְמַטָּה לְאַרְץ. מִי יוֹדֵעַ בְּאִינוֹן טְפָשָׁאִי, דְּלֹא יוֹדְעִי בִּיקָרָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה, וְלֹא מְסַתְּפָלִי בְּאוֹרֵייתָא, רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה, הִיא לְמַעַלָּה, לְאַתֵּר עֲלָאָה, לְאַתֵּר יָקָר, לְאַתֵּר קְדִישָׁא, לְאַתֵּרִינָא מְנַהֲרִי עֲלָאָה, מְנַהֲרִי דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, לְמַהֲרִי צְרוּרָא בְּצְרוּרָא דְחַיִּי, וְאַשְׁתַּכַּחַת קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא עוֹלָה תְּמִימָה וְדָא הוּא הָעוֹלָה הִיא לְמַעַלָּה.

וְרוּחַ הִבְהֵמָה הַיִּרְדָּת הִיא לְמַטָּה לְאַרְץ, וְלֹא לְהֵהוּא אֲתֵר דְּהוּה כָּל בֶּר נֶשׁ, דְּכַתִּיב בִּיה (בְּרֵאשִׁית ט) בְּצֻלָּם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וְכַתִּיב (מְשִׁלִּי כ) גֵּר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם. הֵיךְ אֲמַרִי אִינוֹן טְפָשָׁאִי דְּלֹאוּ מִבְּנֵי מְהִימְנוּתָא, וְרוּחַ אֶחָד לְכֻלָּם, תִּפְּח רוחֵיהוֹן, עֲלִיָּיהוּ כְּתִיב, (תְּהִלִּים לה) יִהְיוּ כְּמוֹץ לְפָנֵי רוּחַ וּמִלֵּאף יְיָ דּוֹחָה. אֵלִין יִשְׁתַּאֲרוּן בְּגִיהֶנֶם, לְאִינוֹן דְּרָגִין תַּתְּאִין, וְלֹא יִסְתַּלְקוֹן לְדַרְי דְּרִין. עֲלִיָּיהוּ כְּתִיב (תְּהִלִּים קד) יִתְּמוּ חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ. אֲתוּ רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא, וְנִשְׁקוּ רִישֵׁיהֶם, אָמְרוּ וּמָה כָּל כֶּף הָוָה עֹמֵךְ וְלֹא יִדְעָנָא, זָכָא הֵאִי שַׁעְתָּא דְאַעֲרַעְנָא בָּךְ. (דף קנ"ח ע"א).

תוֹ אָמַר, וְכִי עַל דָא בְּלַחֲדוּי תְּמָה שְׁלֵמָה, וְהָא בְּאַתֵּר אַחֲרָא אָמַר כְּגוֹנוּנָא דָא, פִּתַּח